

Kurzus kódja(i): FLM-402.13

Kurzus címe: Film és Biblia

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: hétfő 17.45–19.15 34

Kurzus típusa: előadás

Kurzus leírása: A filmművészet és a Biblia kapcsolatát vizsgáló előadássorozat alapvetően három szempontot érvényesít:

1. a bibliai témák jelenléte az egyetemes filmtörténetben a kezdetektől napjainkig,
2. a téma stílus- és műfajvonalai,
3. a vallási-spirituális jelentésen túlmutató ideológiák szerepe a tematika filmjeiben.

A filmtörténeti, stílus- és műfaj történeti, valamint ideológiai szempontrendszer lehetőséget nyújt arra, hogy a bibliai témákat feldolgozó reprezentatív filmek áttekintése mellett az egyes filmgyártások és korszakok jellegzetes formai megoldásait is szemügyre vegyük, illetve e megfontolások mentén a Biblia tematikus ábrázolása mellett bemutassuk a biblikus témák reprezentációinak – akár a Bibliától független – formai lehetőségeit.

Elsajátítandó kompetenciák:

tudás: tájékozódás az egyetemes filmtörténetben

képesség: az egyetemes kulturális jelenségek és azok filmtörténeti beágyazottságának értelmezése

attitűd: történetileg és társadalmilag meghatározott kulturális jelenségek megértése és elfogadása

autonómia és felelősség: olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot kialakítása, amely segíti önmaga és környezete fejlődését.

Módszer: Power Point Prezentációval és filmrészletekkel illusztrált előadás.

- Témák, kötelező és ajánlott filmek:** (a linkek tájékoztató jellegűek, a filmek elérhetők az Intézet géptermében)
1. Bevezetés
 2. (Ős)film és elbeszélés: Passiótörténetek (Lucien Nonguet és Ferdinand Zecca: **Jézus Krisztus élete és szenvedése**, 1903) <https://www.youtube.com/watch?v=Y-sKy1qqt4> ; David Wark Griffith: **Tűrelmetlenség**, 1916) <https://www.youtube.com/watch?v=SyqDQnoXa70>
 3. A klasszikus némafilm spirituális stílusa (Carl Theodor Dreyer: **A Sátán naplójából**, 1921; **Szent Johanna**, 1928) <https://www.youtube.com/watch?v=aOHrfTqJhIY> <https://www.youtube.com/watch?v=VII3hml89bw>
 4. A klasszikus Hollywood „Biblia pauperum”-ja és annak változatai (Cecil B. DeMille: **Királyok királya**, 1927) https://www.youtube.com/watch?v=qb3cDfk_DP8 ; Nicholas Ray: **Királyok királya**, 1961; Franco Zeffirelli: **A Názáreti Jézus**, 1977) https://www.youtube.com/watch?v=3DL6tf_irzA
 5. A bibliai történetek közvetett megjelenítése (Mervin LeRoy: **Quo vadis?**, 1951) <http://putlocker.io/watch/Nx4REYdz-quo-vadis.html> ; William Wyler: **Ben Hur**, 1959) <http://putlocker.io/watch/gdVVg0dD-ben-hur-1959.html>
 6. Avantgárd lázadók (Luis Buñuel: **Aranykor**, 1930) <https://www.youtube.com/watch?v=RD Bav8hcl5U> ; **Nazarin**, 1959; **A Tejút**, 1969)
 7. Modernista bibliai témájú olvasatok (Pier Paolo Pasolini: **A túró**, 1963) <https://www.youtube.com/watch?v=pMNZLBBuZFY> ; **Máté evangéliuma**, 1964) <https://www.youtube.com/watch?v=0taloK2D0fA>

; *Teoréma*, 1968)

8. Modernista profán témájú olvasatok (Robert Bresson: *Egy falusi plébános naplója*, 1950

<https://www.youtube.com/watch?v=CDCZq84axK0> ; Jean d'Arc pere, 1962; *Vétlen Baltazár*, 1966)

9. A kelet-európai példa (Krzysztof Kieslowski: *Tízparancsolat: Rövidfilm a gyilkolásról*, 1988)

<https://www.youtube.com/watch?v=myZyRTHbfZ4>

10. Biblia és műfajiság (Norman Jewison: *Jézus Krisztus szupersztár*, 1973) <http://videa.hu/videok/film-animacio/jezus-krisztus-szupersztar-1973-film-teljes-ICeB7FRm7pO6X2o>

11. Szatirikus olvasatok (Terry Jones: *Brian élete*, 1979 https://www.youtube.com/watch?v=j3J4_7Jm27g ; Pasquale Festa Campanile: *A lator*, 1980)

<https://www.youtube.com/watch?v=VUi1bYt55IQ>

12. Új Hollywood felforgató (?) szelleme (Martin Scorsese: *Krisztus utolsó megkísértése*, 1988 <http://videa.hu/videok/film-animacio/krisztus-utolso-megkiserterese-teljes-film-amerikai-film-drama-szinkronos-OhVREqNLA0iwvmBy> ; Mel Gibson: *A Passió*, 2004 <http://videa.hu/videok/nagyvilag/passio-cimu-film-remelem-fent-FRYazVRDOOSuZSH5> ; Darren Aronofsky: *Noé*, 2014 <http://videa.hu/videok/film-animacio/noe-2014-avi-film-mp4-ROrZgXuJGrFfETEB>)

Az előadások anyaga, a **kötelező** filmek ismerete (a filmlistában kövér betűvel jelezve), szakirodalmi olvasottság.

A számonkérés módja: BA – kollokvium.

MA – kollokvium + házidolgozat egy

szabadon választott, az előadáson nem feldolgozott (a filmlistában nem szereplő) bibliai témájú film elemzése, terjedelem: 8-12.000 karakter, leadási határidő: utolsó óra.

Kurzus teljesítésének követelményei:

Kötelező irodalom: Gábor György: „És ti kinek tartotok engem?”. *Filmkultúra*, 90/3. 3–9.

Howes, Graham: *A szakralitás művészete*. Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2011, 129–161.

Mártonffy Marcell: Jézus-kép, Jézus-film. Zeffirelli evangéliumának margójára. *Filmkultúra*, 90/3. 10–16.

Otto, Rudolf: *A szent. Az isteni eszméjében rejlő irracionális és viszonya a racionálishoz*. Osiris, Budapest, 1997.

Schrader, Paul: *A transzcendentális stílus a filmben. Ozu, Bresson, Dreyer*. Francia Új Hullám Kiadó, Budapest, 2011.

Simmel, Georg: A vallás. In Uő: *Válogatott társadalomelméleti tanulmányok*. Gondolat, Budapest, 1973, 508–533.
